

Könyvtári Mappa

A Borsod-Abaúj-Zemplén
megyei könyvtárosok lapja

VIII. évfolyam, 14. szám
2022. december

Tartalomjegyzék

Könyvtári jubileum	1
70 éve az olvasók szolgálatában	2
Könyvtári megújulás az együttműködés jegyében.....	4
Szubjektív könyvtári emlékek	6
Könyvtár az egész világ	8
Megszépült környezetben várják az olvasókat	10
Innovatív kesznyéteni könyvtáros	11
Hetven felett is a kultúra szolgálatában	13
Elismerésben részesült munkatársunk	15
Válogatás a fotóarchívumból.....	16
Gyermekolvasók és olvasó gyermekek.....	18
Könyvtári programkavalkád a megyében	19
Könyvtáros tapasztalatcsere a Zemplén szívében	20
Évtizedek történései dióhéjban	21
A Miskolci Új Zenei Műhely emlékezetére	23
„A Műút a könyvtárba vezet”	24

Könyvtári jubileum

A 2022-es év az ünneplés, a köszöntések és a visszaemlékezések mellett könyvtáraink, állományunk, használóink és munkatársaink megóvásáról is szól.

Amikor idén januárban a magyar kultúra napjához kapcsolódóan az *50 év – 50 kép* című fotókiállítás megrendezésével megkezdődött a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár kettős jubileumát ünneplő programsorozatunk, még nem gondoltuk, hogy az év második felében könyvtárak ideiglenes bezárásáról, a könyvtári szolgáltatások szűkítéséről kell fájdalmas döntéseket hoznunk. Nemcsak az alapításuk 70. évfordulójára emlékező megyei könyvtárakat, hanem a teljes magyar könyvtári rendszert érinti az energiaárak drasztikus emelkedése, az infláció és a sokszor kiszámíthatatlan működési környezet. Egy olyan időszakban kell könyvtári tereket bezárnunk és a szolgáltatási kínálatunkat szűkíteni, amikor felgyorsult a használók visszatérése a könyvtárakba. A járványhelyzet következtében lecsökkent forgalmi mutatóink kezdték megközelíteni, sőt több esetben meghaladni a 2020 előtti adatokat. Ez az örvendetes tendencia most megszakad és csak remélni tudjuk, hogy valóban ideiglenes állapotról van szó, a most szünetelő könyvtárak kinyitnak a fűtési szezon végén és nem fognak újra bezárni 2023 őszén.

Könyvtárainknak az őket sújtó körülmények ellenére számos feladatot kell elvégezniük: biztosítani kell állományuk megfelelő védelmét, nem lehet fűtetlen termekben hónapokig magukra hagyni dokumentumainkat és berendezéseinket. Figyelnünk kell használóinkra, akik közül sokan ezekben a hónapokban megnövekedett igényrel térnek be hozzánk, nem csupán olvasnivalóért, hanem egy jó szóért, egy kis melegségért. Nem utolsósorban pedig segítenünk kell munkatársainkat, akik nélkül nemcsak most, hanem 1972-ben sem működött volna egyetlen könyvtár sem. Az együttműködés pedig nem érhet véget az intézmények falain belül, a megyei és az országos könyvtári rendszert alapjaiban kell, hogy meghatározza.

A megyei könyvtárak saját intézményeiken belül és országosan is megemlékeztek alapításuk évfordulójáról és a megyei könyvtári ellátás elmúlt évtizedeinek sikereiről, eredményeiről, melyhez nagy mértékben hozzájárultak a települések nyilvános könyvtárai és a jövőre 10 éves Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer. A Könyvtári Mappa decemberi számában egykori kollégák, köztük könyvtárigazgatók, valamint a könyvtárral szoros partnerségben működők visszaemlékezéseit, összegzéseit közöljük, de beszámolunk az év második felének fontosabb megyei vonatkozású könyvtári eseményeiről is.

Tesszük mindezt a gazdaságossági szempontokat figyelembe véve elektronikus formátumú megjelenéssel, remélve, hogy a következő téli lapszámot már nem pokrócokba burkolva kell megírni és olvasni.

70 éve az olvasók szolgálatában

1952. május 14-én a Népművelési Közlönyben jelent meg a Magyar Népköztársaság minisztertanácsának 2042/13/1952. számú határozata a könyvtárügy terjesztéséről. Az állami könyvtárak egységes irányításának és felügyeletének, valamint az állami könyvtárak egységes rendszerének megvalósítása érdekében a Minisztertanács a következő határozatot hozta:

„1952. év végéig minden megyében a megyei tanács intézményeként megyei és 1952-től kezdődően 1954. év végéig minden járásban a járási tanács intézményeként járási könyvtárat kell szervezni. A megyei és járási könyvtárak feladata a közvetlen könyvtári tevékenység mellett a városi és községi könyvtárak rendszeres szakmai, módszertani irányítása és támogatása. A megyei és járási könyvtárak létesítése során a körzeti könyvtárakat a megye, illetőleg a járás székhelyén lévő városi könyvtárakkal egyesíteni kell. A megyei könyvtár minimális könyvvállománya legalább 15.000 kötet legyen, melyből legalább 2000 kötet gyermekirodalom.”

A határozat következtében 1952-ben sorra alakultak meg a megyei könyvtárak Magyarországon. Először 1952. március 9-én nyitották meg az ország első megyei könyvtárát Békéscsabán, másodikként 1952 augusztusában Kaposváron, majd utolsóként 1952 decemberében Szentendrén a Pest Megyei Könyvtár nyitotta meg kapuit. Miskolcon 1952. október 26-án a városi, körzeti és műszaki fiókkönyvtár egyesítésével jött létre a megyei könyvtár, mely 1956-tól viseli II. Rákóczi Ferenc nevét.

2022-ben minden megyei könyvtár az évforduló jegyében szervezte rendezvényeit, mind az olvasók, mind pedig az egykori és jelenlegi kollégák számára. Az országos könyvtári rendezvények középpontjában is a megyei könyvtárak álltak idén. Az Országos Könyvtári Napok eseményeinek tervezésekor is kiemelt figyelmet kaptak a 70. születésnapjukat ünneplő megyei könyvtárak, a hét első napja, 2022. október 3-a róluk szólt. Ezen a napon az Informatikai és Könyvtári Szövetség szervezésében az OKN hivatalos honlapján megjelent egy kvízzjáték. Aki helyesen válaszolt az OKN ideje alatt a 19 megyei könyvtárral kapcsolatban feltett kérdésekre, ajándécsomagot nyerhetett.

A könyvtárak közös akciókkal is megjelentek, leginkább a közösségi média felületein. Több megyei könyvtár *70 év – 70 érv* címmel felhívást intézett olvasóihoz, melyben arról nyilatkozhattak a látogatók, miért is szeretnek könyvtárba járni, miért jók a könyvtárak. Az olvasók gondolatait az intézmények közösségi oldalain tették közzé.

Több könyvtár rendezett kiállítást az elmúlt 70 év fényképeiből vagy a régmúlt idők könyvtári eszközeiből. Szombathelyen egy flashmobra várták a könyvtár olvasóit, ahol körbeölelték a megyei könyvtár épületét. Székesfehérváron az elmúlt 70 év tárgyi emlékeit, könyvtárhoz kapcsolódó történeteit várták a könyvtárosok az olvasóiktól.

Veszprémben a 70 éves születésnap alkalmából a város különböző pontjain ajándékkal lepték meg az arra járókat. Békéscsabán *70 év 70 érv – 70 ezer lépés az olvasásért* elnevezésű kezdeményezés keretében október 3-án, hétfőn 70 ember 1000 lépést megtéve 70 db könyvet juttatott el a könyvtárból Békéscsaba egyik központi helyére.

A II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár idén kettős jubileumot tudhat magáénak. A megyei könyvtár 70. születésnapja mellett a könyvtár Görgey utcai épülete szintén kerek évfordulót ünnepelt. 1972. május 29-én, azaz idén 50 évvel ezelőtt nyitotta meg kapuit az épület Miskolc belvárosában.

A kettős ünnephez kapcsolódó ünneppsorozatot januárban egy kiállítással nyitottuk. A magyar kultúra napjához kapcsolódva *50 év – 50 kép* címmel nyílt fotókiállítás, mely a könyvtár életének változásait mutatta be.

A magyar költészet napja és a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár kettős jubileuma alkalmából tavasszal *Az én könyvem, az én könyvtáram* címmel hirdettünk rajzpályázatot, melynek témája idén nem olvasmányokhoz, hanem a könyvtári élményekhez kapcsolódott. Az általános iskolásoknak szóló pályázatra a megye számos településéről jelentkeztek.

Májusban egy kitüntetéssel is gazdagodott könyvtárunk. Miskolc város napja alkalmából Miskolc Megyei Jogú Város ünnepi közgyűlésén, 2022. május 11-én Varga Gábor igazgató az intézmény munkáját elismerő Nívódíjat vehetett át.

Ősszel több rendezvénnyel/akcióval is megemlékeztünk a megyei könyvtár 70. születésnapjáról. Egy közös ünneplés keretében a jelenlegi kollégák vendégül látták mindazokat a kollégákat, akik az elmúlt 70 évben könyvtárunk kötelékében dolgoztak és el tudtak jönni egy közös ünneplésre, beszélgetésre.

Októberben mi is vártuk olvasóink véleményét. *70 év – 70 érv* címmel kértük látogatóinkat, mondják el nekünk, miért szeretnek könyvtárba járni, miért tartják hasznosnak a könyvtárunkat. Válogattunk az elmúlt 70 év bejegyzéseiből az olvasók könyvéből, a rendezvényeinkre érkező előadók pedig rövid videóüzenet formájában mondták el könyvtári élményeiket. A születésnap alkalmából, október 26-án a Nyitott Könyvtárak elnevezésű programban az érdeklődők bepillantást nyerhettek a könyvtárosok munkájába és a látogatóktól elzárt szolgálati övezetekben is járhattak.

Köszönjük e 70 évnyi bizalmat, látogatóinknak további hasznos és kellemes könyvtárhasználatot kíván a miskolci II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár csapata!

Könyvtári megújulás az együttműködés jegyében

Nagy változásokat ritkán lehet megvalósítani, de felismerve a kínálkozó lehetőségeket és megszólítva a közös munkába bevonható, elkötelezett munkatársakat, apró lépésekkel lehet mindig megújulni, a hagyományokat tisztelve és felhasználva szakmai eredményeket elérni. 2003 októberében kerültem a miskolci megyei könyvtárba, kicsit „outsiderként”.

Már csaknem 25 éve voltam a pályán, de ennek nagy részét egy kisváros könyvtárában töltöttem. Nem csoda, ha eleinte kissé bizalmatlan légkör vett körül, s időbe telt, amíg elfogadták, hogy a vidéki könyvtáros tudása és tapasztalata is kamatoztatható egy nagy megyei intézményben.

Igazgatói pályázatom beadásakor két fontos célt tűztem magam elé:

1. meg kell erősíteni a miskolci megyei könyvtár szakmai státuszát, elismerést szerezve az itt folyó szakmai munkának.
2. A könyvtár megyei szerepkörét úgy kell megújítani, hogy együttműködésekre alapozva, a megyei könyvtár legyen a motorja a leendő fejlesztéseknek.

Hogy eredményeket értünk el a területi munka megújításában, a szakmai innováció terén, abban oroslánrészt vállaltak a jól felkészült, szakmailag elkötelezett munkatársak, de segítségünkre voltak a társadalmi, szakmapolitikai változások, a megvalósításra váró, valamint az időközben születő törvények, jogszabályok, a megnyíló pályázati lehetőségek. A könyvtári ellátás fejlesztésében, a szolgáltatások kiterjesztésében maximálisan számíthattunk a városok és kistélepülések lelkes és tenni akaró könyvtárosaira, és nagyrészt a fenntartók támogatására is. Hogy mennyire sikerült a kitűzött célokat elérni, mennyire bizonyult időtállóknak az elképzelés, azt majd az utókor eldönti, én mindenestre örömmel gondolok az itt töltött tizenkét évre, amely szakmai pályafutásom legmozgalmasabb időszaka volt.

A rendszerváltást követően szétesett könyvtári rendszer újjáépítését egy korszerű, európai színvonalú könyvtári stratégia és törvény mentén kezdhette meg a szakma a kilencvenes évek végén. Az 1997. évi CXL. törvény, majd a követő jogszabályok nyomán a megyei könyvtár is megtette az első lépéseket a területi ellátás újjáépítése érdekében. A kétezres évek közepétől jelentős pályázati források váltak elérhetővé, melyek eredményessége, az elnyert források hatékony felhasználása érdekében közös fejlesztési projekteket dolgoztunk ki több könyvtárral közösen. 2004-ben tettük meg az első lépéseket. Megszületett a korszerű terület-ellátási munka alapjait megfogalmazó program, majd 2005-ben szervezetileg is létrejött a terület-ellátási és módszertani csoport.

Ebben az évben került sor a Corvina integrált könyvtári rendszer beszerzésére és bevezetésére, mellyel egy majdani megyei szintű könyvtári informatikai rendszer alapjait hoztuk létre. A szolgáltatások népszerűsítése, valamint a kapcsolatépítés érdekében *Megyejárás* címmel szakmai sorozatot indítottunk.

A használók mind színvonalasabb kiszolgálása, a megyei funkciók hatékony ellátása érdekében, az informatika és a digitalizálás lehetőségeit kiaknázva újítottuk meg a könyvtár honlapját, s a digitalizálási munka eredményeként 2005-től elérhetővé vált a Borsodi Digitális Könyvtár.

A nagyobb városi könyvtárak mellett a megyei könyvtár tevélegesen is részt vállalt a kistérségi mozgókönyvtári ellátásban, melyhez a Corvina rendszer közös használatán túl lassan megfelelő informatikai hátteret is sikerült biztosítani.

A Megyei Tudástár portál (www.bazkonyvtar.hu) kialakításával tovább bővült az elérhető szolgáltatások, valamint a szolgáltatásokban együttműködők köre. Közben újabb jogszabályi változások érintették a területi ellátást, s 2012-től létrejött a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer, s kidolgozásra került a megyei modell. A döntéshozók forrást is rendeltek a rendszer működtetéséhez, így, ha nem is varázsütésre, de tovább fejlődött a kistéleplési könyvtári ellátás. A folyamatosan megújuló szolgáltató helyek mellett egy korszerű könyvtárbusz is az ellátást szolgálja.

A rendezvények sorából egy számomra igazán kedves, a szívemhez közel álló programot, a Borsod megye könyvtárosainak találkozóját szeretném kiemelni, amelyet minden évben más helyre, elsősorban kistéleplésekre szerveztünk. A szakmaiságot sem nélkülöző, a kötetlen eszmecserét is támogató programok lehetőséget biztosítottak az ismerkedésre, közelebb hozták egymáshoz a könyvtárosokat, megvitathatták ügyes-bajos dolgaikat, s a fenntartóval való találkozások talán erősítették a helyi könyvtár elfogadottságát is. Alkalom nyílt arra is, hogy megköszönjük nyugdíjba vonuló, valamint legalább 35 éve a pályán lévő kollégáink munkáját egy-egy emléklap kíséretében. Ugyancsak jóleső érzéssel gondolok a megye könyvtárosainak beszámolóit, írásait is közlő Könyvtári Hírlevélre, a 2005-ben indított, *Borsodi kalászos* című könyvsorozatra, egy-egy hiánypótló kötetére.

Az

intézmény központi épületében új szolgáltató tereket alakítottunk ki, a földszintre került a kölcsönzési adminisztráció, beüzemeltük az állományvédelmi kaput, kialakítottunk egy korszerű oktatótermet, de említetném a Gyermekkönyvtár tereinek, bútorzatának, szolgáltatásainak megújulását, az Arculati kézikönyv kidolgozását, a felső középfokú könyvtáros képzés rendszeres megszervezését is. A könyvtár értékes, sok ritkasággal rendelkező régi könyves állománya méltó elhelyezést nyert a Régi Könyvek Tára kialakításával. Mint minden visszaemlékezés, így ez is szubjektív.

Egy dolog biztos, mindaz, amit én eredményként megfogalmaztam erről a tizenkét évről, az közös munka eredménye.

Szubjektív könyvtári

emlékek

A miskolci II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtárba kisgimnazista koromban, az új épület átadását követően, 1972 őszén iratkoztam be olvasóként, amelynek azóta is tagja vagyok. Életre szóló élmény volt, hogy részt vehettem a könyvtár Nagy László-estjén, láthattam, hallhattam a nagy költőt. Akkor még nem sejtettem, hogy az egyetem elvégzése után, 1981 őszén, hosszú álláskeresés után, a múzeum későbbi igazgatója segítségével a könyvtárban fogok dolgozni: ez lett az első és egyben utolsó munkahelyem. A múzeumban dolgozó férjem sokszor várakozott rám a főbejáratnál – sosem tudtam munkaidő végén pontosan kijönni –, és a várakozó nézelődés közben a szemközti ház tetőterében meglátta a leendő családi fészket, ahol 1983 és 2022 között éltünk és egy nagy családot fölneveltünk.

Kezdetben a módszertani osztály munkatársa lettem, jártuk a megyét egy ócska Skoda mikrobusszal, melynek egyszer a kardántengelye tört el alattunk, vagy egy Volga kombi személyautóval. Kezdetben a szakmát a generációban, tudásban fölöttem lévő Hubay Ágnestől, Nagy Sándorné Kéthely Annától tanultam, de jó barátságba kerültem Soltész Ágnessel és Sebeszta Katalinnal is, a saját korosztályomból. Egy időben kerültem a könyvtárba Zsova Mártával és Szarvas Beával, akiknek egész pályafutásom során nagyon sokat köszönhetek. Égetően szükségét éreztem a könyvtáros szakma elsajátításának, ezért először a könyvtárkezelői tanfolyamot végeztem el, majd később az informatikus könyvtáros kiegészítő egyetemi szakot. Dr. Környey Lászlóné igazgatónő vett fel a könyvtárba és minden tanulmányomat támogatta, a PhD fokozat megkezdését részben anyagiilag is.

Három gyermekem sokat járt könyvtárba, emlékezetes maradt, amikor először meglátták az első emeleti katalógusszekrények sorait, azt kérdezték: „Anyá, melyik a te fiókod?” Középső gyermekem, a lányok közti kisfiam sokáig gyermekkönyvtáros akart lenni, de végül egyikük sem követett a pályán, talán a megélhetési „szűkösség” miatt, amit a közalkalmazott szülőkkel együtt átéltek.

A módszertani munka után a feldolgozó osztályra kerülve a betűrendes és szakkatalógust is szerkesztettem, és amikor a szekrényekhez álltam a napi penzum (3-4 cm katalóguscédula) berakására, mindig eszembe jutott a fenti aranyos kérdés. Aztán hamar jött a gépesítés és a kilenevenes évek végén (1998 őszén) átálltunk a hagyományos feldolgozásról a számítógépesre, nemsokára a katalógusszekrények is eltűntek. Örülök, hogy a katalógizáló számítógépes modul elindításához kamatoztatni tudtam informatikus könyvtárosi friss szakismereteimet.

A különböző szakterületeket bejárva a könyvtáros szakmából a négy évtized során olyan hivatás lett, amely alapvető emberi kérdéseimre is választ tudott adni. Fontosnak tartottam a könyvtári szaknyelv minél mélyebb ismeretét, elsajátítását. A munkatársak közül a szakmai viták, a közös munka során jó barátokra találtam, közülük is kiemelkedik Szilágyi Sándorné Zsigó Judit, akivel rengeteg élmény kapcsol máig össze. Többek között az ő lenyűgöző, véget nem érő történetei miatt nem tudtam munkaidő végén elhagyni a könyvtárat.

A könyvtár univerzuma a múlt, a jelen és a jövő ismereteinek tárháza, ahol a folyamatos olvasás és ismeretszerzés hozzásegíthet mindenkit ahhoz, hogy megtanulja jól használni az anyanyelvét, a magyar logika mentén gondolkodjon, életbevágó kérdésekre választ kapjon. A könyvtárban logikus rendben lehet tájékozódni a tudás világában és az olvasmányok által gazdag érzelmi élményekre lehet szert tenni. A négy évtized alatt sokat tanultam munkatársaimtól, erkölcsöt, hitet, magatartást, példát. A jó barátok, segítők nélkül nem sokra jutottam volna. A könyvtár közvetítésének köszönhetem a munkahelyemet, a hivatásomat, a lakásomat, a családomat, a barátokat, szinte mindent, amivel Isten megajándékozott. Remélem, hogy munkatársaimnak, a hivatásnak sikerült visszaadnom abból, amit a könyvtárban kaptam, amitől könyvtárossá váltam.

Könyvtár az egész világ ...

Hogy olvasni szeretek, az a család számára igen korán kiderült, minden lehető alkalomra (Mikulás, karácsony, születésnap, névnap) könyveket kértem a szüleimtől, s a könyvesboltok kirakata előtt ácsorogtam a legszívesebben, hogyha Miskolc belvárosában megfordultunk. Az iskolában az osztályból olvasni talán a leghamarabb tanultam meg, és az olvasást azóta sem lehet kiiktatni az életemből. Igaz, ma már a magyaron kívül 5-6 nyelven is olvasok.

Nem tudom, ki mondta a családban először, hogy „Kislányom, ha új könyvet akarsz olvasni, akkor iratkozz be a könyvtárba!” Lehet, hogy édesapám, aki szintén sokat olvasott, lehet, tanítónőként dolgozó nagynénim, de az szinte biztos, hogy a beiratkozásra a nagymamám kísérhetett el, mert ő mindig otthon volt, és mindenben az unokái kedvét kereste. Ekkor negyedikes lehettem, tíz éves korom körül lettem tehát könyvtári olvasó, és ekkorra már nem annyira a mesekönyvek, mint a történelmi regények, az életrajzok, meg Verne Gyula könyvei, valamint még az akkortájt indult pettyes könyvek érdekeltek.

Az első könyvtár, amelybe jártam, a diósgyőri, Vár utcai könyvtár volt, csupán két utcányi távolságra tőlünk, így nem kellett sokat cipekedni a könyvekkel. A két kis szoba, amennyire emlékszem, fényes nappal is homályban úszott, mivel egy nagyobb épület hátsó udvarában volt. A polcok roskadoztak a könyvektől, és nagyon kedves könyvtáros nénik segítettek a keresésben. Az első kihozott könyvekre nem emlékszem, de később az *Így élt...*-sorozat sok kötetét, Fekete István-regényeket, – sőt több, akkor is már igen divatos – tudományos-fantasztikus könyvet kölcsönöztem.

Tény, itt lett nyilvánvaló számomra a könyvtári rend, a szépirodalom ábécé-szerinti, a szakirodalom témakörök szerinti elrendezése, a betűk mellett a könyvekre és a könyvekbe írott számok fontossága, a kézikönyvtár fogalma, a folyóiratok rendben tartásának jelentősége.

A Vár utcából a könyvtár később az Ady Művelődési Házba költözött, én természetesen oda is követtem. Amikor a nyolcvanas évek legelején hosszú évek múlva Miskolcra visszakerültem, akkor már az Árpád utcai épületben lévő, ma Petőfi Sándor nevét viselő fiókkönyvtár tagja lettem, és még számos alkalommal találkoztam a legelső könyvtárosokkal, akiknek az arca ma is előttem van, ha a teljes nevüket nem is tudom felidézni. Kedvességüket viszont nem lehet elfelejteni.

Másodikként a Táncsics téri általános iskola iskolai könyvtárából kezdtem könyveket kölcsönözni, s hatodikos-hetedikes koromban a város szívében levő két könyvtárnak is a tagja lettem. Először a Rákóczi Könyvtaré, az Erzsébet téren, aztán, mivel oroszul, németül és franciául is tanultam, a Déryné utcai idegen nyelvű könyvtárnak az emeleten mét, ahová a raktárból kérnálható szakkönyveket. között Nagy Ferenc *Latin* kapcsán arra emlékszem, ta az olvasóterembe, míg ki nem jegyzeteltem. Itt is tárosokra emlékszem. Ám elhelyezése cseppet sem szűk térben, zsúfoltan voltak a „felnőtt könyvek” valamilyen földszinti, avagy inkább alagsori részben. Költözött az idegen nyelvű könyvtár is, együtt a Szabó Lőrinc Könyvtárral, ma a kettő együttese a Szabó Lőrinc Idegennyelvi Könyvtár nevet viseli.

ÉLETEM SORÁN MINTEGY 120 KÖNYVTÁRBAN MEGFORDULTAM, SŐT MAGAM IS, TÖBB TANÉVEN ÁT, GIMNÁZIUMI KÖNYVTÁROSKÉNT IS DOLGOZTAM.

taré. Szerettem a megyei lévő gyönyörű olvasóterhettem a csak helyben haszHermanos éveimből többek *nyelvtan I.* című jegyzete hogy addig jártam napona könyvet elejétől a végéig nagyon segítőkész könyva kölcsönözhető könyvek volt ideális, a költözésig

Életem során mintegy 120 könyvtárban megfordultam, sőt magam is, több tanéven át, gimnáziumi könyvtárosként dolgoztam. A valaha felkeresett könyvtárak közül legtöbbről őrzök a fejemben emléket, és egy fotó az olvasóteremről négy évtizedes emlékképeket is képes felidézni. A legmélyebben valószínűleg az említett miskolci könyvtárak vésődtek be az emlékezetembe: a pici Vár utcai, aztán a megyei könyvtár, s nem utolsó sorban a Szabó Lőrinc Könyvtár.

Könyvtárak nélkül mai életem is elképzelhetetlen lenne. Jelenleg is nyolc-tíz könyvtárból kölcsönzök könyveket vagy tanulmányozok ott helyben valamilyen szakfolyóiratot. És ilyenkor, a polcok között járkálva, szeretem azt érezni, ami egyetemi éveimnek a meghatározó élménye volt, hogy

KÖNYVTÁR AZ EGÉSZ VILÁG!

Megszépült környezetben várják az olvasókat

Újabb kistéplési könyvtár újult meg Borsod-Abaúj-Zemplén megyében. Mostantól Gesztelyben barátságos környezetben várják az olvasni vágyókat. A 4,4 millió forintos beruházás eredményeként megújult épület ünnepélyes átadóját 2022. augusztus 2-án, kedden tartották.

Gesztelyben fontos szerepet kap az intézmények megújítása. 2021-ben a községháza, valamint a közösségi ház energetikai fejlesztése valósult meg 103,9 millió forintos 100%-os állami támogatásból. Ennek köszönhetően korszerű körülmények között zajlik az ügyintézés a polgármesteri hivatalban, valamint a kulturális események színtere is megfelel a kor követelményeinek. A közösségi ház épületében két helyiségben várja olvasóit a most felújított könyvtár, mely új bútorzattal, valamint egy nyomtatóval gazdagodott. A Nemzeti Kulturális Alap 4 millió forintos támogatását a helyi önkormányzat 10%-os önerővel, vagyis 400.000 Ft-tal egészítette ki.

Az átadó ünnepségen Simon István, Gesztely polgármestere arról beszélt, fontos a kulturális beruházás a településen, az így kapott támogatás a községben élők javát szolgálja. Köszönetet mondott a szakmai segítségért, amelyet a megyei könyvtár munkatársai nyújtottak, hiszen nélkülük nem kezdhették volna meg működésköztetésüket.

Varga Gábor, a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár igazgatója komoly eredménynek tekinti, hogy az elmúlt 9 évben csaknem 100 kistéplési könyvtár felújítása valósulhatott meg. Fontos, hogy az itt élők töltsék meg tartalommal a könyvtárat, mert akkor éri el igazi célját. Varga Gábor az ünnepség zárásaként átadta a község polgármesterének Szekeres Erzsébet, Magyar Örökség-díjas textil- és képzőművész grafikáját. A művész azzal a szándékkal adományozta meseillusztrációit a megyei feladatokat is ellátó könyvtárnak, hogy minden felújított kistéplési szolgáltatóhely kapjon 1-1 darabot munkáiból.

Innovatív kesznyéteni könyvtáros

A Könyvtári Mappa 2021. évi számában a KönyvtárMozi elnevezésű projekt kapcsán olvashattak a kesznyéteni könyvtár programjáról. Most egy újabb érdekességről számolunk be, hiszen egy helyi könyvtáros szabadidejében kulturális szabadulós játékot készített, melyet már több helyszínen sikerrel próbáltak ki. Szabó Tündét, a községi könyvtár vezetőjét erről, valamint újításokról, könyvtárhasználatról és a jövő terveiről is kérdeztük.

A kesznyéteni könyvtár immár új helyszínen, modern környezetben várja olvasóit. Milyen volt a fogadtatás a helyiek részéről, mennyire szerették meg ezt a miliőt?

Az itt élők nagyon örültek annak, hogy végre méltó helyre költözött a könyvtár. Az új épületben egy sokkal színvonalasabb, esztétikusabb környezetben várjuk az olvasókat. Nagyon sokat köszönhetünk a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtárnak, hiszen az intézmény munkatársai a szakmai-módszertani segítség mellett nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy három térben megújult a bútorzat.

Mivel a mostani helyszín a település központjától távol esik, kihívást jelent, hogy hogyan tudjuk idecsábítani a fiatalokat. Sokkal nagyobb hangsúlyt fektetünk a szervezett programokra.

Az előző helyszín a falu központjában volt egy napközi épületében, ahová a gyerekek ebédelni jártak. Ide ad hoc jelleggel is betértek kisebb-nagyobb csoportok, számukra adott volt a könyvtárhasználat, vagy bármilyen foglalkozás. Jelenleg a gyerekeknek meghirdetett rendezvényekre jönnek el a fiatalok.

Mit kínálnak a község lakóinak, milyen programokkal próbálják őket becsábítani a könyvtárba?

Településünkön hat évig működött egy általános és középiskolásokból álló diákszínjászó csoport, mely fontos bázisa volt a könyvtárnak. Igyekeztem ezt a csapatot a könyvtárátadón szereplő fiatalokból összeverbuválni. Ez többé-kevésbé sikerült, az új könyvtárban elindultak a színjászós foglalkozások, különböző táborok, de kézműves programok és könyvtármozis vetítések is szerepelnek rendezvényeink között. Emellett a nyugdíjas korosztály is szívesen részt vesz programjainkon, KönyvtárMozi vetítést, illetve vetélkedőket is szerveztünk számukra.

Meg kell említenünk azt is, hogy Ön az egyedüli a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei kistelepülési könyvtárosok közül, aki a közelmúltban országos mintaprogramban vett részt. Mit jelentett ez, hogyan jött az ezzel kapcsolatos felkérés?

Az „Én könyvtáram” projekthez kapcsolódóan alkalmam nyílt kipróbálni egy mintaprogramot, mely nagyon szimpatikus volt számomra. Az akkori könyvtári referensem, Székelyné Csetneki Ibolya javasolta, hogy csatlakozzak a projektet megvalósító könyvtárosokhoz. Első szóra igent mondtam, mert kíváncsivá tett, hogyan sikerül létrehozni mindezt Kesznyétenben. Molnár Ferenc *A Pál utcai fiúk* című regényéhez kapcsolódóan, Mohácsi Bernadett „Védjük meg a grundot!” című mintaprogramját próbáltam ki. A helyi általános iskola ötödikeseit vontam be mindebbe és készült ehhez egy bemutató foglalkozás is, amely olyan jól sikerült, hogy később a hejőbábai iskolai könyvtárban is megtarthattam ezt a foglalkozást.

A tiszaujvárosi Hamvas Béla Városi Könyvtár egy különleges kéréssel kereste meg. Arra kérték, hogy készítsen számukra kulturális szabadulósobás játékot. Mit jelentett ez a felkérés, hogyan találtak egymásra?

Akkor már másfél éve működött egy fix szabadulósobás játékunk a településen. Ezt családi vállalkozásban üzemeltettük, és erről tudott a tiszaujvárosi könyvtár vezetője, Kázmér Ágnes, aki megkeresett, hogy az Országos Könyvtári Napok rendezvényeihez kapcsolódóan szeretnének egy mobil szabadulósobás játékot.

Arra kértek, vigyük el hozzájuk, hogy ott is kipróbálhassák az olvasók. Két ilyen „pálya” készült erre az alkalomra. Mindkettő a hajózás témája köré szerveződött. Hajómakettek, bőröndök, kisebb-nagyobb dobozok, és hajózással kapcsolatos tárgyak tartoznak a játékokhoz, és persze trükkös zárok és különböző lakatok. A mi játékunkban az a speciális, hogy egy történet köré szerveződik minden, vannak benne könyvek, megjelenik a kultúra, az olvasás is. Például van olyan információ, amit ki kell keresni az adott könyvből.

A játék nem a lexikális tudásra, hanem a logikai, illetve az asszociációs képességre, ügyességre épül, de a római számok ismerete miatt az általános műveltség is szükséges. Ezeket a játékokat természetesen a kesznyéteni könyvtári rendezvényeken is kipróbálhatták már a településen élők. Legutóbb például az óvoda tartott csapatépítő napot a könyvtárban, ahol Bencs Klára könyvszoborkészítő foglalkozása után a szabadulás játék örömeit is megtapasztalhatták az óvoda dolgozói. A fix pályánkat a népmesék világa ihlette. Úgy alakítottuk ki a belső teret, hogy a népmesék jellegzetes szimbólumai, tárgyai jelenjenek meg benne. Van csillagos égbolt, királylány vagy éppen kút, és persze meséskönyvek is.

Mi lehet a jövő útja egy ilyen kulturális szabadulósobás játék esetében?

Úgy vélem, van erre igény a gyermekek részéről is, mert ez egyfajta intellektuális vetélkedő. A fiatalokat nagyon nehéz lekötni, mert túl sok inger éri őket. Ez egy olyan játék, amiben el kell mélyülni, bele kell merülni és erre az említett korosztálynak nagy szüksége volna. Jelenleg „Az öt kristály titka” című, hordozható játékunk szól kifejezetten gyerekeknek, e mellé szeretnénk egy olyan pályát készíteni, mely a méhek világát mutatja be, ismerteti meg, ez szerepel a közeljövő tervei között. Ezt természetesen elsőként a könyvtárba járó gyerekek próbálhatják majd ki.

Brézai Zoltán

Hetven felett is a kultúra szolgálatában

Az ormosbányai születésű Hadobás Sándor idén októberben múlt 71 éves, jelenleg Izsófalván és Rudabányán is a helyi kulturális élet meghatározó alakja. Legbüszkébb azokra az általa szerkesztett kiadványokra, melyek a bányászat történetét dolgozták fel. A ma is aktív és tevékeny szakemberrel kulturális tevékenységéről beszélgettünk.

Bányászcsaládból származik, mint a térségben oly sokan. Mit jelentett ez az életében az indíttatást illetően?

Gyermekként a bányász szakszervezet által működtetett kulturális intézmények meghatározó szerepet játszottak életemben, mely a későbbiek során is megmaradt. Már általános iskolás koromban is mindennapos látogatója voltam a település könyvtárának, amelyben egy rokonom volt a könyvtáros.

Segítettem neki a munkában, beírtam a leltárkönyvbe az adatokat és készítettem katalóguscédulákat, így néhány év leforgása alatt megismertem a több ezres állományt. Már akkor megfogalmazódott bennem, hogy könyvekkel, könyvtárral, kultúrával jegyezzem el az életem.

A könyv szeretete miatt érettségi után kitanultam a nyomdász szakmát, de ezen a területen nem sokat dolgoztam. A rudabányai múzeumba hívtak, majd Izsófalván a művelődési házat vezettem. 1998-ban kerültem vissza ismét Rudabányára, ahol mellékállásban irányítottam a múzeumot, de Izsófalván továbbra is főállásban láttam el feladataimat. Itt bontakozott ki könyv- és folyóirat-kiadó, valamint kutató és publikációs tevékenységem.

Az intézmény, mely akkoriban Rudabányai Érc- és Ásványbányászati Múzeum néven működött, országos gyűjtőkörű szakmúzeum volt. Itt alkalmam nyílt megismerkedni hazai és külföldi szakemberekkel, ugyanis nemcsak lokális jellegű volt ez a múzeum, hanem egész Európára tekintettel figyelte, gyűjtötte a bányászat történeti dokumentumokat. Itt feladataim közé tartozott a szakkönyvtár gondozása, mely ez idő alatt több ezer kötetes gyűjteménnyé vált, hiszen minden fontos szakmai folyóiratot sikerült beszerezniünk. Elmondhatom, hogy a Sopronban működő Központi Bányászati Múzeum után a rudabányai volt a legjelentősebb ilyen jellegű szakmúzeum. Első írásaim a 80-as évek elején a Miskolci Egyetem kiadványaiban jelentek meg. Az egyetem könyvtárában sokszor megfordultam kutatóként, és így kezdődött meg a bányászattal kapcsolatos kutatómunkám.

Ha nézzük ezt a több évtizedes pályafutást, mik azok a legfontosabb pillanatok, amelyekért érdemes volt élni?

Mint említettem, elsősorban a könyvek szeretete miatt tanultam ki a nyomdász szakmát, az utolsó pillanatban, amikor még a Gutenberg-féle módszerrel készítették a könyveket Magyarországon. Ennek ma is óriási hasznát veszem, hiszen a 90-es évektől folyóiratokat, különböző kiadványokat írok és szerkesztek, melyek megtalálhatók a Magyar Elektronikus Könyvtárban is. A digitalizációs munka során igyekeztünk közkinccsé tenni olyan munkákat, amelyek ma már nehezen hozzáférhetőek.

Publikációim közül leginkább a helytörténet érdekelt. Izsófalván Izsó Miklós, Egressy Béni munkásságát kutattam. Idén volt 300 éve, hogy egy angol mechanikus, Isaac Potter Selmechányán felállította a kontinens egyik első gőzgépet, hogy a bányából a vizet kiszivattyúzzák. Erről a jeles eseményről írtam egy tanulmányt, mely önálló füzetként jelent meg.

Izsó Miklósról összegyűjtöttem a róla életében megjelent cikkeket, mely elektronikusan már hozzáférhető. Foglalkozom a rudabányai születésű író, Gvadányi József munkásságával, a településhez való kötődésével is. Bibliográfiát állítottam össze a már említett Izsó Miklósról, valamint egy másik munkám *Aggtelek és környéke honismereti irodalma* címen jelent meg. Arra is büszke vagyok, hogy két neves magyar csillagász, Hell Miksa és Sajnovics János bibliográfiáját is elkészíthettem, mely az általuk írt és a róluk szóló írások címléírásait tartalmazza.

Nyugdíjazása után még továbbra is dolgozik. Mi az, ami még most is motiválja tevékenységét?

Sajnos szakemberhiány van, ezért nem tudom kinek átadni a stafétát. Feladat most is van bőszeggel, mindig tűzök ki magam elé célokat.

Fontos, hogy segítsem a két önkormányzat munkáját, valamint, hogy a településen élők rendelkezésére álljak.

Izsófalván a közelmúlt eseményei között szerepelt a 100 éves első világháborús hősi emlékmű, valamint az Izsófalvi Önkéntes Tűzoltó Egyesület tiszteletére szervezett ünnepség is. Az aktuális feladatokra figyelek, hogy az ehhez szükséges anyagokat összegyűjtsem és a kulturális programokat megszervezzem.

Brézai Zoltán

Elismerésben részesült munkatársunk

Háromhután vehette át a Pro Bibliotheca-díjat Fülöpné Ondok Zsuzsanna, a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár Gyűjteményszervezési osztályának vezetője.

Kollégánk 1983-ban a Miskolc Városi Könyvtárhoz tartozó Tompa Mihály Fiókkönyvtárban kezdte munkáját, majd 1985. február 1-én lett a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár munkatársa. Az első néhány évben olvasószolgálati könyvtárosként a kölcsönzőpultban tevékenykedett. Közben 1985-ben elvégezte a könyvtárkezelői tanfolyamot.

Később továbbképezte magát, 2002-ben diplomázott az ELTE Tanárképző Főiskolai Karán, könyvtár szakon. Szakdolgozatának témája a miskolci nyomdászat első száz évének története volt.

A Gyűjteményszervezési osztályt 2015-től osztályvezetőként irányítja, felügyeli az osztály egyre bővülő szakmai munkáját, tervezi, szervezi az intézmény könyv- és folyóirat-beszerzését, nyilvántartását.

2017 és 2020 között részt vett a könyvtár stratégiai tervének összeállításában, megvalósításában. 2018-ban vette át az intézményben folyó OKJ-s segédkönyvtáros-képző tanfolyam vezetését. Munkáját magas színvonalon végzi. Szakmai igényessége, segítőkészsége, kedves, közvetlen egyénisége példaértékű. Munkatársait partnerként kezeli, ötleteiket, javaslataikat nyitottan fogadja.

Munkásságának elismeréseként méltó a Pro Bibliotheca-díjra, melyhez ezúton is gratulálunk.

Fehér György	Nagy Ferenc	Dr. Benkő Csabáné
Filutót Mária	Novák József	Rimaszóczy Gyula
Halmiz István	Selmezői György	Sós Lajos

**MISKOLCI
ÚJ
ZENEI
MŰHELY**

Ajzó László	Szabó József
Békonyi Tamás	Török Géza
Bird Rudolf	Walther Ilona
Buckner Adrianna	Kincses Margit
Fehér György	Kőhegyi András
Filutót Mária	Orbán György
Halmiz István	Műhelyes Imre
	Műd Ilona
	Nagy Ferenc
	Novák József
	Rimaszóczy Gy.

**MISKOLCI
ÚJ
ZENEI
MŰHELY**

Ajzó László	Kincses Margit	Szabó József
Békonyi Tamás	Kőhegyi András	Török Géza
Bird Rudolf	Orbán György	Walther Ilona
Buckner Adrianna	Műhelyes Imre	
Fehér György	Műd Ilona	
Filutót Mária	Nagy Ferenc	
Halmiz István	Novák József	
	Selmezői György	

Walther Ilona
Bertha Éva
Dr. Benkő Csabáné
Rimaszóczy Gyula
Sós Lajos

Gyermekolvasók és olvasó gyermekek

Kicsi és nagy, családdal vagy iskolai osztállyal érkező, az irodalom, a mese, a zene iránt érdeklődő, kézművességre vagy éppen játékra vágyó gyermek egyaránt talált magának lélekemelő csemegét a Mesebirodalom idej palettájáról.

Az első szín az októberi kínálatban Kiss Ottó – József Attila-díjas költő, író látogatása és bemutatkozása volt. Minden résztvevő kisiskolás egyet értett abban, hogy nagyon jó választás volt „nem otthon maradni” szerda délután. Így mindenki ízelítőt kapott Kiss Ottó *Szerintem mindenki maradjon otthon vasárnap délután* című mesekönyvéből, és a szabadversek különleges világával is megismerkedtek. A találkozó zárásaként a szerző egy különleges ajándékkal, dedikált könyvjelzőkkel lepte meg a gyerekeket.

A legkisebbek a zenés, mondókázós foglalkozást választották a hagyományos, október eleji programokból. Azok a kisiskolások, akik az online program lehetőségével is „beérték”, és mesés tudásukat szerették volna megmérettetni, ők A magyar népmesekincs hősei játék kérdéseire kattinthatnak rá.

A mesés könyves hét utolsó, és egyben a legtöbb érdeklődőt a könyvtárba vonzó napja ebben az évben is a Könyves Vasárnap volt.

Tündérország már reggel 10 órakor kinyitotta kapuit. Mesés akadályokkal teletűzdelt állomások várták a családok apraját és nagyját a Minden út a könyvtárba vezet című játékon. A legkülönbözőbb próbákkal tarkított vetélkedőn mindenki megtalálta a számára legkedvesebb és legnagyobb élményt nyújtó kikapcsolódási lehetőséget.

A Tinisarokban társasjáték-fesztiva volt. A mestersegpróba, a népi játszótér, a Bárka Színpad Műhely és Kulturális Egyesület programja, és nem utolsósorban a Katáng együttes koncertje garantálta az önfelelt szórakozást. A Katáng zenekar a megzenésített versek segítségével még „az Üveghegyen túlra” is elrepítette lelkes közönségét. Az *Olvasók királya* című megyei olvasásnépszerűsítő játékrakidén a megye 30 településéről 62 pályázat érkezett. Az ünnepélyes koronázást követően pedig a könyvtár legidősebb, legfiatalabb és legszorgalmasabb olvasójának a köszöntésére is sor került.

Egy szülői vélemény a játékról:

Jó ötlet volt ez a verseny! Pippi kalandjai telitalálat volt kisfiam számára. Sok boldog közös percet szerzett nekünk Pippi és a feladatok is. Köszönjük!

Könyvtári programkavalkád a megyében

A II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár pályázatot nyújtott be a Nemzeti Kulturális Alap Közgyűjtemények Kollégiumához az Országos Könyvtári Napok megyei rendezvénysorozatának finanszírozására. A közös gondolkodás 1.800.000 Ft támogatást eredményezett a résztvevő intézmények számára.

A megnyert forrásból a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár mellett további 14 nyilvános könyvtár részesült. A Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerhez csatlakozott településeket is bevontuk az országos sorozatba. Ennek eredményeképp Borsod-Abaúj-Zemplén megye 345 településén 367 intézmény várta változatos programokkal a környezetében élőket. Az eseménysorozathoz megyénk 525 rendezvénnyel járult hozzá.

Az Országos Könyvtári Napok programsorozatának témája idén Esély – Egyenlőség – Könyvtár volt. Kiemelt feladatunknak tekintettük, hogy a hozzánk látogatókat megismertessük a gyermekek, fiatalok jogaival és lehetőségeivel. Bemutattuk, hogy az olvasás a testi és a mentális egészségre egyaránt pozitív hatást gyakorol. Idén is író-olvasó találkozókat, olvasásnépszerűsítő programokat, vetélkedőket és műveltségi játékokat kínáltunk a résztvevők számára.

Továbbra is fontosnak tartjuk a személyes kapcsolatok ápolását, de figyelembe vesszük azok igényeit is, akik nem tudnak ellátogatni a könyvtárakba. Számukra ismét meghirdettünk egy megyei játékot, mely a központi tematika „Esély az egészséges élethez” témaköréhez kapcsolódott.

Programjaink egy részét a nagyobb városok mellett a kistelepülésekre is kivittük. Célunk, hogy minél többen élhessenek a könyvtár által nyújtott lehetőségekkel. Az alsózsolcai könyvtár Bauer Barbara írónőt látta vendégül, aki elmondta, hogy légikisasszonyként bejárta a világot, dolgozott televíziós szerkesztőként, de mindig visszakanyarodott az irodalomhoz, mely megváltoztatta az életét.

A Sátoraljaújhelyi Városi Könyvtár is színes programokat kínált a helyi és környékbeli lakosoknak. Október 4-én Jászter Beáta és Novák Zoltán zenés irodalmi műsorát tekinthették meg. A műsorban magyar költők verseit, valamint Novák Zoltán saját szerzeményeit hallhatták.

Felcsendült az újhelyi kisvona történetét feldolgozó dal, ahogy a Zemplén himnusz is, mely minden alkalommal megérinti az ott élő emberek szívét.

Tomor Anita 2022. október 7-én Edelényben találkozott az olvasókkal. Mesélt a terveiről, mutatott képeket, videókat a családi utazásairól és regényei helyszíneiről.

A cigándi könyvtárosok azt vallják, az olvasó gyerekből lesz az olvasó felnőtt, ezért az őszi könyvtári napok programsorozatának „főszereplője” idén is a mese volt. A Kalamajka Bábszínház műsorának aktív részesei voltak a kicsik, hiszen a mese végén kézbe vehették az előadáson „szereplő” bábokat.

Schäffer Erzsébet, Pulitzer-emlékdíjas író, újságíró volt az Ózdi Városi Könyvtár vendége, aki a Gombold ki magad! címet adta a találkozóznak. A szerző gazdag élettapasztalatait osztotta meg közönségével.

Encsre a hölgyolvasók kedvencét, Anne L. Green írónőt hívták meg, aki mesélt arról, milyen nehéz volt nőként és vidékiként karriert építenie.

Sárospatakon a Zrínyi Ilona Városi Könyvtár mesemondó versenyt rendezett a kisiskolások részére. A megmérettetésre összesen 32 kisdíák nevezett be. A jól felkészült versenyzők gyönyörű meséikkel kápráztatták el a közönséget, alaposan feladva a leckét a zsűri tagjainak.

Mezőkeresztesen a sorozat zárásaként Budai Lotti író, újságíró, blogger volt a Tahy Olga Városi Könyvtár vendége. Előadásában és a vendégekkel történt beszélgetésben külön hangsúlyt kapott a nők történelem során betöltött szerepe.

A visszajelzések azt mutatják, hogy ismét sikerült népszerű, érdeklődésre számot tartó programokat szerveznünk, ezért arra buzdítunk mindenkit, hogy találkozzunk a könyvtárban!

Könyvtáros tapasztalatcsere a Zemplén szívében

2022. október 10-én Háromhuta adott otthont a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei könyvtárosok találkozójának. Az eseményen a szakmai előadás mellett beszélgetés és faluséta is színesítette a programot.

Idén már 16. alkalommal tartották meg a megyében dolgozó könyvtárosok szakmai rendezvényét. A vendégeket a helyi erdei iskola túravezetője, Tatay László köszöntötte elsőként és beszélt a település értékeiről. A három falurészből (Óhuta, Középhuta és Újhuta) álló község hajdan az üveggyártásból élt, ám ma már az idegenforgalom a fő bevételi forrás.

Varga Gábor, a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár igazgatója köszöntőjében úgy fogalmazott: a közös gondolkodás, beszélgetés segít abban, hogy a szakmai kihívásokra megfelelő választ adjanak a kollégák. A program részeként Tóth Gabriella, a Gödöllői Városi Könyvtár és Információs Központ gyermekkönyvtárosa tartott előadást *Zöld városban zöld könyvtár* címmel. Az intézmény bemutatása kapcsán elhangzott, hogy a 20 éves épületet skandináv mintára tervezték, melynek előnyeit, lehetőségeit igyekeznek kihasználni. A könyvtárban igazi zöld szemlélet uralkodik, munkatársaik odafigyelnek arra, hogy a mindennapokban is környezettudatosan éljenek. A Zöld Város Zöld Könyvtára igyekszik példát mutatni látogatóinak. Az előadásból azt is megtudhattuk, hogy újrahasznosított bútorok, díszletek is megtalálhatók a könyvtárban, az újrahasznosított terem pedig a kamaszok birodalma.

Tóth Gabriella, akit a kollégái öko-könyvtárosnak is neveznek, beszélt arról is, hogy fontos szerepet kapnak a programjaik közül azok, amelyek közösségeket hoznak össze. Ennek megfelelően szervezték meg az olvasók és a generációk viadalát, mely összekovácsolta a különböző korosztályokat. A már említett zöldszemlélet jegyében alakították át könyvespolcaikat. Az itt található könyvek segítenek a gyerekek környezettudatos nevelésében.

A gödöllői intézmény a jövőben új honlapján szeretné népszerűsíteni zöld törekvéseit. Az előadást követően adták át a Pro Bibliotheca-díjat, melyet idén Fülöpné Ondok Zsuzsanna, a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár Gyűjteményszervezési osztályának vezetője vehetett át. A találkozó ezután kötetlen beszélgetéssel és falusétával folytatódott. Verbovszki Károly, a település polgármestere a falu és a kultúra kapcsolatáról, a hagyományok megőrzésének fontosságáról beszélt. A résztvevők megismerkedhettek az üveggyártás történetével, II. Rákóczi Ferenc és Háromhuta kapcsolatával, valamint a község határában található pálos kolostor romjaival és a hús vizet adó forrással is.

Évtizedek történései dióhéjban...

Zenei pályára készültem, azonban a zongoristák kézbetegsége engem is elérte, így az iskolai tanév közepén máris pályamódosításra kellett gondolnom. A Bartók Béla Zeneművészeti Szakiskolában csak a reáltárgyakból tudtam levizsgázni és még abban az évben, 1958. október 1-jén felvételt nyertem a megyei-városi könyvtárba. A zene világnapja szimbolikus számomra, mert e napon kezdődött a könyvtárosi pályafutásom.

A könyvtár igazgatója, Szőnyi László már az új könyvtárépület tervezetén dolgozott és beleálmodta a zenei részleget is, és erre a feladatra engem jelölt ki. Hubay László igazgatóhelyetttel nagy lelkesedéssel gyűjtöttük a zenei szakkönyveket, kottákat, a bel- és külföldi szakfolyóiratokat, az LP lemezeket a különgyűjtemény megalapozásához. Az új megyei könyvtár 1972-ben nyílt meg a mai helyén (Görgey Artúr utca 11.).

A köztes éveket a folyamatos költöztetés határozta meg az Erzsébet téri épületből (ma MTA Székház) a népkerti épületbe. Lovas kocsiknak könyvekkel megrakott tetején ültünk mi fiatal, kezdő könyvtárosok a diplomás szaktájékoztató munkatársakkal együtt. Szorgalmasan pakoltunk, dobozoltunk és ingáztunk a több ezer kötet átszállításának minden nehézségével együtt új otthonunk felé. Mindeközben megszereztem a könyvtárosi és a zenei könyvtárosi képesítést, és továbbra is optimistán vártam a zenei részleg megalapításának idejét.

1974. október 1-jén végre elkészült a modern hi-fi technikai eszközök beépítésével a zeneműtár stúdiója és a 16 fülke, amely a zenei és prózai felvételek helyben hallgatását tette lehetővé.

A megyei könyvtárak közül csak mi rendelkezünk kottatárral. Célunk az volt, hogy a zeneoktatásban jegyzett művek hangfelvételeivel egyidejűleg a kotta is rendelkezésre álljon az olvasó-hallgató részére. A zenemű- és hangtár 1976-ban indította a zenei előadásait. A Zenetörténet dióhéjban című előadás-sorozatot Tózsér Dániel vezette, és a Zeneművészeti Főiskola tanárai tartották. Hamar közismert lett az akkor újnak számító könyvtári szolgáltatás, amely elsősorban a fiatalok körében vált népszerűvé. Lényegesen megnőtt a könyvtárlátogatók száma.

A zenei szakkönyvtár, avagy fonotéka – benne a kottatár, illetve 12 féle összkiadás – az LP lemezek mellett a CD-k gyarapításával a technika által nyújtott komplex kiszolgálással szinte felkínálta a főiskola oktatói számára, hogy bizonyos zene-történeti óráikat a zeneműtárban tartsák meg. A Nyilvános zeneórák előadásai szépen vonzották a zene iránt is fogékony könyvtárlátogatókat.

„A zenével történő gyógyítás időszerűbb lett napjainkban, mint valaha volt.” – írja a Zeneterápia című bibliográfia összeállítója, a zeneműtár munkatársa 2004-ben. A terápiára szoruló olvasók rendszeresen itt hallgatták a szakorvossal jóváhagyott lista zeneszámain.

1976-ban Selmeczi György zongoraművész, zeneszerző művészeti vezető irányításával megalakult a Miskolci Új Zenei Műhely. Előadóművészek, miskolci művésztanárok, főiskolások részvételével a könyvtár előadótermében tartották a próbákat és az előadásokat.

A Műhely rendszeres és „hangos” jelenlétét a könyvtárban az igazgatók, Berecz József és dr. Környey Lászlóné felvállalták és anyagilag is támogatták a megyei-városi tanácson keresztül. A Filharmónia vezetője, Gonda Ferenc és a Szimfonikus Zenekar karmestere, Kovács László – a nem mindig zökkenőmentes egyeztetésekkel – segítette a zenekari tagok részvételét a műhelymunkában. Az ország fiatal zeneszerzői aktívan jelen voltak a XX. század zenéjét bemutató koncerteket követő beszélgetésekben is. A magyar együttesek meghívása mellett rendszeresen felléptek külföldi kortárs zenét játszó együttesek, többek között Stuttgartból Erhard Karkoschka professzor elhozta tanítványait a tapasztalatok közvetlen kicserélése érdekében. A Zeneművészek Szövetsége és a Jeunesses Musicales Deutschland magyarországi képviselője jóvoltából a Budapesten fellépő svéd, német, lengyel, osztrák és erdélyi együtteseket is láthattuk Miskolcon. Csaknem 12-15 éven át, évente 10-12 hangverseny szervezésében intenzív munkát végeztek a zenei könyvtárosok és a technikai munkatársak. Közreműködésükkel a koncertek katalogizálása, dokumentációja, valamint archiválása megőrizte az új stílusú hangversenyeket az utókor számára.

A könyvtár módszertani munkatársaival együtt a kiszállásaink célja az volt, hogy a megye könyvtáraiban is legyenek zenehallgatáshoz szükséges eszközök és dokumentumok. A 80-as évek közepére már 16 zenei egység (zeneszoba, zenei részleg) került megnyitásra. Az országos könyvtári szervezetben, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Zenei Szekciójában – három ciklusban megválasztott vezetőségi tagjaként – több alkalommal Miskolcon is szerveztünk szakmai napot.

Ezen a megyében dolgozó zenei könyvtárosok vettek részt. A Zenei Szekció két fonotéka tanfolyamot szervezett a zenei könyvtárosok továbbképzésére.

1994-ben mentem nyugdíjba (először), mert ekkor az Egressy Béni Alapfokú Művészeti Iskolában a 16 tanszak, a tanári kar oktatási munkájának kiegészítése céljából megalapítottuk a zeneműtárat. Barta Péter igazgató az országban először biztosított egy tantermet, amelyet speciális bútorzattal terveztetett meg az LP-k, CD-k, könyvek és kották elhelyezésére. Az iskola névadójának, Egressy Bérnek életét 8 tablóban dolgoztam fel a megyei könyvtár technikai munkatársával együtt, amely a zeneiskola falán őrzi a helytörténeti értékeinket gazdagító zeneszerző emlékét. Végre teljes munkakörömben „csak” a zenével foglalkozhattam, célba ért az eredeti vágyam, ha más formában is. 19 tanévet töltöttem el ebben az általam szeretett intézményben.

A 70 éves fennállását ünneplő megyei könyvtárban 36 évet szolgáltam. Hozzáadva a zeneiskolai éveket mindösszesen 55 évet töltöttem el a közművelődés és a közoktatás terén. Elmondhatom, hogy a közművelődés és közoktatás akkori magas színvonalával lépést tartva izgalmas, színes könyvtárosi pályám volt, amelyet, úgy érzem, – még ma sem fejeztem be.

A Miskolci Új Zenei Műhely emlékezetére

Egy muzsikusként – lett légyen mégoly sikeres – pályája során ritkán adatik meg, hogy tevékenységének valamely szeletét zenetörténeti, kultúrtörténeti dimenzióban érzékelje. Azok, akik 1976-ban megalapították és tizenhat éven át nem egyszerűen életben tartották, de a magyar zenei élet térképén elhelyezték a Miskolci Új Zenei Műhelyt, nos azoknak megadatott ez az elégtétel. Megadatott ugyanaz Dr. Benkő Csabánénak, a zeneműtár akkori vezetőjének, aki páratlan elkötelezettséggel a szó legnemesebb értelmében szolgálta kora magyar zeneművészetének ügyét.

„Jókor, jó helyen!” – szoktuk mondani, s ez esetben ez igen találó.

MISKOLCI ÚJ ZENEI MŰHELY HANGVERSENYE
1978. december 11. - II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár
Selmeczi György zongoraszólistával

Jókor: az akkor már fáradékony, és valamelyest kompromisszumkész szocialista kultúrpolitika közegében, a „détente”, a bátortalan enyhülés légkörében néhány lelkesült és kíváncsi fiatal muzsikusként, hogy fórumot teremtsen a velünk élő magyar zenei alkotás friss, európai szellemű eredményeinek, hogy nagyszerű szakmai fölkészültségüket a reménybeli jövő szolgálatába állítsák, hogy szemüket a „tiltott” nyugati irányzatokra is vetve, létrehozzák a szabad és független alkotás terepét.

Jó helyen: igen, a 80-as, 90-es évek Miskolc szellemi kiválóságának évei; az építészek bámulatra méltó közössége, a művésztelep alkotói, a színház színvonala, presztízse és sikerei, a Napjaink és a Művészkörök körei mellé felsorakozott az akkori megyei könyvtár, amiben az említett kíváncsi muzikusok gyorsan fölfedezték a jótékony impulzust, a „fészket”, amelynek melegében megszólaltathatták korábban sosem hallott dallamaikat, ritmusaikat – és disszonanciáikat. És teremtett közönség, ugyanolyan kíváncsi, mint maguk a muzikusok, és persze teremtett árgus szem, belügyi felügyelet, de rá se ránts, az alkotás láza, a művészi igazságtudata a rendszerváltozásig, s azon is túlröpítette az Új Zenei Műhelyt. Amely azután, a könyvtári koncertsorozaton túl, vendégjátékokon, külföldi hangversenyeken, rádió-, televíziós és hangfelvételeken, filmszerepléseken át a magyar kortárs zenei élet megkerülhetetlen tényezőjévé tette a Műhelyt. És valóban: csodák csodája, átélhettük munkánk zenetörténeti dimenzióját.

S ez bizony mind a „fészkekben”, a könyvtárban, a zeneműtárban, öreg zongorájában, munkatársainak emberségében és egyszerűségében is gyökerezett.

Ápoljuk hát a Miskolci Új Zenei Műhely emlékét! Ha másért nem, hát azért, hogy netán újra beérkezik egy „kíváncsi” fiatal generáció, amely ha nem is a Műhelyt, de a szellemét föltámasztaná. A könyvtár most is a helyén van.

„A Műút a könyvtárba vezet”

A Miskolcon szerkesztett Műút irodalmi, művészeti és kritikai folyóirat és a miskolci II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár együttműködésének keretében e két helyi-regionális irodalmi-művészeti és kulturális, közösségteremtő fórumnak az összefogása testesült meg. Kiemelten szeretnénk felhívni a figyelmet arra a tényre, hogy régióinkban hasonló rendszerességgel jelentkező, 10 éves múlttal rendelkező, 60-nál több rendezvényt maga mögött tudó, megegyező tematikájú rendezvény-sorozat, tudomásunk szerint, nincs másik – a hagyományteremtésben tehát fontos, alapvető lépéseket tettünk, eredményeket értünk el.

Ha jól számolom, 62 pódiumbeszélgetés zajlott le szép közönségsikerrel, a frissen megjelent könyvek népszerűsítése érdekében, vagy – mint a legutóbbi évadokban – egy-egy irodalmi műhely (print vagy online fórumok szerkesztőségei) tevékenységét bemutatandó (de volt például, hogy nőírókat, írónőket invitáltunk).

Fontos tény, hogy nem maradtunk mindig az irodalom körén belül, de azt sosem hagytuk el teljesen. Vendégeink közt voltak jeles színművészek, tudósok is, pl.: Alföldi Róbert, Czeizel Endre, Kocsis Zoltán, Vekerdy Tamás. De az irodalmi rendezvényeink közül is telt ház előtt ment mások mellett Bereményi Géza, Bodor Ádám, Dragomán György, Esterházy Péter, Kornis Mihály, Karinthy Márton, Krasznahorkai László, Nádas Péter fellépése.

Volt évad, mikor hazai (Alföld, Jelenkor, Kortárs stb.) és határon túli magyar irodalmi műhelyeket láttuk vendégül: Korunk (Kolozsvár), Székelyföld (Csíkszereda), Látó (Kolozsvár), Irodalmi Szemle (Pozsony), Fórum Kiadó (Újvidék), Együtt (Ungvár).

Emlékezetes estét töltött invitálásunkra a könyvtárban Bartis Attila, Kemény István, Lator László, Oravecz Imre és Tolnai Ottó. Oly hosszan sorolhatnánk még.

Mindig arra törekedtünk, hogy a közönségünk minél szélesebb körű ismereteket szerezzen, valamint arra, hogy a neves alkotókat és művésztüket, tudósokat és munkásságukat is behatóan megismerhesse.

Esterházy Péter

Vekerdy Tamás

Mindebben támogatónk a Nemzeti Kulturális Alap Szépirodalmi Kollégiuma volt, az általuk kiírt pályázatok biztosították a szükséges anyagi fedezetet.

Ha lehetek személyesebb: jómagam, fő szervezőként, valamint a rendezvények szinte majd mindegyikének moderátoraként, pályám egyik legszebb, leginkább tartalmas szakaszaként emlékszem erre a sorozatra.

SZERZŐINK

Dr. Benkő Csabáné a Zeneműtár nyugalmazott vezetője
Miskolc, II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár

Brézai Zoltán pr-munkatárs
Miskolc, II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár

Csetneki Sándorné dr. Bodnár Ildikó,
nyugalmazott egyetemi docens, a nyelvtudományok kandidátusa

Csoma-Simon Mária általános igazgatóhelyettes
Miskolc, II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár

Jenei László író, szerkesztő
Miskolc, MŰÚT irodalmi, művészeti és kritikai folyóirat

Dr. Prókai Margit nyugalmazott könyvtárigazgató
Miskolc, II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár

Selmeczi György zeneszerző, karmester,
a Miskolci Új Zenei Műhely egyik alapítója és művészeti vezetője

Szabóné Lenkefi Ildikó könyvtáros, osztályvezető
Miskolc, II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár

Varga Gábor igazgató
Miskolc, II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár

Venyigéné Makrányi Margit nyugalmazott könyvtárigazgató
Miskolc, II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár

Impresszum

Könyvtári Mappa. A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei könyvtárosok lapja.

Megjelenik félévente

Szerkesztőbizottság vezetője: Varga Gábor

Szerkesztő: Brézai Zoltán

Szerkesztőbizottság: Csoma-Simon Mária, Melegh-Duró Tímea, Miklós Katalin, Molnár István, Papp Dénes,
Szabóné Lenkefi Ildikó, Tumikné Csurák Ágnes, Varga Gábor

Címlapfotó: Papp Dénes

Grafikai tervezés, tördelés: Faitli Eszter

Kiadja a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár - 3530 Miskolc, Görgey Artúr u. 11. / mappa@rfmlib.hu

Felelős kiadó: Varga Gábor

ISSN 2732-0324 (Online)

